Opiskelijan huomion suuntaaminen

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan yksi opettajan tärkeä tehtävä on suunnata opiskelijan huomio opiskeltavan asian kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppimisen näkökulmasta yhtä tärkeää on tehdä näkyväksi, mitä opiskelija käsillä olevasta aiheesta ajattelee, tietää tai minkälaista kokemustausta hänellä on. Tästä näkökulmasta opiskelutilanteen aloittaminen on pedagogisesta näkökulmasta katsottuna tärkeää.

Opettaja voi esimerkiksi

- Avata skeemat, eli auttaa opiskelijaa opetustilanteen aluksi palauttamaan ja kiinnittymään aiheeseen liittyviin opiskelijan omiin tiedollisiin rakenteisiin.
- Tehdä näkyväksi, mitä asiasta opiskelijat tietävät tai ajattelevat
- Tehdä näkyväksi, minkälaista kokemusta ryhmässä on aiheesta.
- Sijoittaa opetustilanne ja aihe osaksi laajempaa kurssia tai aiheen käsittelyä.

Opetustilanteen päätteeksi on tärkeä myös arvioida opittua. Tällöin ei arvioida opetusta sen ulkoisten piirteiden mukaan, vaan jäädään hetkeksi pohtimaan opittua siten, kuin jokainen oppija sen kohdallaan kokee.

Seuraavassa on harjoitteita, joita opettaja voi käyttää esimerkiksi opetustilanteen aluksi. Soveltaen nämä sopivat myös opetustilanteen päätteeksi oppimisen arviointiin.

Harjoitteita opetustilanteen alkuun

- *Esineet ja kuvat.* Opettajalla on käytössään esineitä, postikortteja tai kuvia, joiden avulla opiskelija kuvaa omaa käsitystään tai suhdettaan aiheeseen. Opiskelija valitsee esimerkiksi yhden tai useamman kortin tai esineen, joka havainnollistaa hänen omaa ajatteluaan. Opiskelijat perustelevat ja kuvaavat valintansa joko koko ryhmälle, pienelle ryhmälle tai parille.

- *Aiheen näyttäytyminen.* Opettaja pyytää oppilaita pareittain miettimään, missä käsiteltävä aihe viimeisen 1-2 viikon aikana näkynyt ”tavallisessa” arjessa/elämässä.

- *”Vessa”kirjoittelu.* Opettaja pyytää oppilaita tilanteen aluksi kirjoittamaan vapaamuotoisesti taululle kommentteja käsiteltävästä aiheesta tai vaikka käsityksiä alkavan opetustilanteen merkityksestä, kiinnostavuudesta tai tavoitteista. Osallistujat voivat täydentää, jatkaa ja kommentoida muiden kirjoittamia asioita.
    - Esimerkki instruktiosta: Käykää kirjoittamassa taululle kommentti tai vaikka adjektiivi, joka kuvaa hyvää opettajaa/tutkimusta/konserttia/pukeutumista. Kuvatkaa vapaamuotoisesti taululle niitä tavoitteita, joita teillä on tälle kurssille/opintojaksolle.

  Taululle syntyvät kommentit auttavat opiskelijoita ja opettajaa havainnoimaan hyvinkin nopeasti paikalla olevien käsityksen asiasta, samoin opiskelijat huomaavat, miten erilaisia kommentteja syntyy. Tällä tavoin oma ajattelu näyttäytyy suhteessa muiden ajatteluun ja käsityksiin.

  Opetustilanteen päätteeksi tässä harjoitteessa oppijat voivat käydä kirjoittamassa vapaamuotoisesti kommenttejaan oppimisestaan.

- *Janaharjoitus.* Opettaja voi pyytää oppilaita asettumaan riviin erilaisten kriteerien mukaan. Harjoitetta voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun halutaan havainnollistaa opiskelijoiden aiheeseen liittyvän aiemman kokemuksen jakautumista ryhmään. Opiskelijat asettuvat aiemman kokemuksensa perusteella (yhdessä neuvotellen) riviin sen mukaan, kuinka paljon heillä on kokemusta asiasta.